

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

2012/2263(INI)

30.5.2013

ARVAMUS

Esitaja: naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

Saaja: kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Saatjata alaealiste olukord ELis
(2012/2263(INI))

Arvamuse koostaja: Barbara Matera

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon palub vastutaval kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- võttes arvesse ÜRO 1989. aasta lapse õiguste konventsiooni,
 - võttes arvesse direktiivi 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule¹,
 - võttes arvesse ÜRO 1979. aasta konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta,
 - võttes arvesse ÜRO naiste diskrimineerimise likvideerimise komitee üldist soovitusi nr 19, mis võeti vastu 1992. aastal,
 - võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 1993. aasta detsembris vastu võetud deklaratsiooni naistevastase vägivalda likvideerimise kohta, mis on esimene rahvusvaheline inimõigustealane dokument, kus käsitletakse ainult naiste vastu suunatud vägivalda,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2007. aasta otsust nr 779/2007/EÜ, millega luuakse ajavahemikuks 2007–2013 üldprogrammi „Põhiõigused ja õigusasjad” raames eriprogramm laste, noorte ja naiste vastu suunatud vägivalda ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks ning ohvrite ja riskirühmade kaitsmiseks (Daphne III programm),
 - võttes arvesse rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni täiendavat naiste ja lastega kaubitsemise ning muu inimkaubanduse ärahoidmise ja selle kuriteo eest karistamise protokollit,
1. kutsub komisjoni, liikmesriike, Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituuti ning rahvusvahelisi ja valitsusväliseid organisatsioone üles tegema täiendavad jõupingutusi täpsete, soopõhiselt liigendatud andmete kogumisel, jälgimisel ja vahetamisel, et saada ammendav ülevaade saatjata tüdrukute arvust ning olla võimeline uurima selle rühma erivajadusi, et pakkuda neile toetust ja rakendada erimeetmeid nende vajaduste rahuldamiseks ning vahetada parimaid tavasid olukorra parandamiseks;
 2. kutsub liikmesriike üles tagama saatjata tüdrukutele õigus asjakohasele administratiivsele eeskostele ning vältima nende seisundi seadustamatust, et kaitsta laste õigusi; rõhutab, et tüdrukud võivad saada emaks ning et ka nende lapsi tuleb liikmesriikides asjakohaselt kohelda ning neile tuleb tagada täielik õiguskaitse;
 3. nõuab, et liikmesriigid järgiksid saatjata alaealiste puhul vanusekontrolli korda ja registreeriksid nende andmed pärast sotsiaalhoolekande teenistustega peetud intervjuusid

¹ ELT L 337, 20.12.2011, lk 9.

toimikus, kuhu need jäävad kogu asjaomases riigis viibimise ajaks, kuni alaealine võimaluse ja soovi korral perega taasühineb või täisealiseks saab;

4. juhib tähelepanu asjaolule, et saatjata alaealised, eriti tüdrukud on muudest alaealistest probleemide ja raskuste suhtes kaks korda vastuvõtlikumad; märgib, et nad on seda haavatavamad, et neil on samasugused vajadused nagu muudel alaealistel ja muudel põgenikel, kellega neil on sarnased kogemused;
5. tuletab meelde mitmesuguseid põhjuseid, miks saatjata alaealised liikmesriikidesse saavad, ning saabumise erinevaid viise; tuletab meelde, et on tunnistanud inimkaubanduse soospetsiifilist olemust, samuti asjaolu, et tüdrukutega kaubitsetakse sageli seksuaalse ärakasutamise ja väärkohtlemise, kuritegeliku ärakasutamise, majandusliku ärakasutamise (nt sunniviisilise elundidoonorluse vormis), kaasaegse orjanduse, ebaseadusliku laste töö, kerjamise või lapspornograafia eesmärgil, kuid eelkõige seksuaalse ärakasutamise eesmärgil; kutsub liikmesriike üles tunnustama nende tüdrukute õigust kaitsele ja elamislubadele, kui nad peaksid soovima jääda oma sihtriiki; nõuab, et kõik alaealistele suunatud abi- ja toetusmeetmed oleksid soospetsiifilised;
6. juhib tähelepanu asjaolule, et kõigepealt tuleb kõrvaldada saatjata tüdrukute märkamatus probleem; rõhutab, et märkamatus on tihedalt seotud sotsiaalse tõrjutusega ning sotsiaalse tõrjutuse ja haavatavuse riskiga ning võimendab kõnealuseid ilminguid, mida kogevad niisugused tüdrukud, kes kannatavad kolmekordse diskrimineerimise all, mis tuleneb nende seadustamata õiguslikust seisundist ning asjaolust, et nad on alaealised ja et nende puhul on tegemist tüdrukute või naistega;
7. rõhutab, kui oluline on püüda lammutada inimkaubanduse ringe, eeskätt neid, mis on seotud saatjata alaealistega kauplemise ja alaealiste seksuaalse ärakasutamisega, ning luua ohvrite jaoks abi- ja toetusprogramm;
8. kutsub liikmesriike üles järgima kehtestatud järelevalvekorda, määrates ametisse nõustajad (tüdrukute puhul soovitavalt naissoost), et anda kõikidele alaealistele abi ja juhiseid oma õiguste kasutamiseks;
9. kutsub liikmesriike, ühendusi ja valitsusväliseid organisatsioone üles kasutama Daphne III programmile järgnevat programmi, mis on mõeldud laste, noorte ja naiste vastase vägivalda ennetamiseks ning selle vastu võitlemiseks; kutsub neid üles töötama välja spetsiaalsed programmid, et kaotada saatjata tüdrukute vastane vägivald ja nende diskrimineerimine;
10. juhib tähelepanu asjaolule, et soopõhine vägivald ja inimkaubanduse ohvriks langemise kogemus on asjakohased põhjused selleks, et taotleda varjupaika, tasuta õigusnõustamist ning esindamist kriminaaluurimistes ja -menetlustes;
11. kutsub liikmesriike üles tagama, et saatjata tüdrukutele suunatud teenused põhineksid eelneval isiklikul hindamisel, milles võetakse arvesse iga tüdruku individuaalset olukorda ja seisundit, sealhulgas niisuguseid aspekte nagu päritolukoht, perekonna strateegia, isiklik võrgustik ja isiklikud suhted, rände kulg, tööturu olukord, perekondlikud kohustused ja sotsiaalteenuste kättesaadavus sihtriigis; toonitab, et need üksikasjad peaksid võimaldama liikmesriikidel ja eeskoste teenistustel määrata kindlaks kõnealuste

tüdrukute profiili ja kehtestada spetsiifilised poliitikameetmed; rõhutab, et kaaluda tuleks eriprofiile Sahara-tagustest riikidest pärit saatjata tüdrukutele, kes on langenud seksuaalvägivalla ohvriks (vägistamine, sunnitud rasedus, vägivald), Ida-Euroopast pärit saatjata tüdrukutele, kes on langenud inimkaubanduse ohvriks seksuaalse ärakasutamise eesmärgil, roma tüdrukutele, keda saadetakse välja kerjama või kes on seotud väiksemate kuritegudega, ning tüdrukutele, kes on migreerunud, et saada kokku sugulastega, keda nad ei tunne;

12. kutsub komisjoni üles koguma liikmesriikide seas parimaid tavasid vastuvõtu- ja kaasamise meetmete osas, et tagada saatjata tüdrukutele asjakohane hoolitsus ja abi; kustub liikmesriike üles tagama kõikide laste jaoks diskrimineerimiseta juurdepääsu asjakohasele tervishoiule, sõltumata nende õiguslikust või muust seisundist, ning pakkuma kohustuslikku professionaalset tõlget ja kultuuridevahelise vahendamise alast toetust; rõhutab, et eelkõige tüdrukud, aga ka poisid peaksid võimaluse korral saama käia samast soost arsti juures, kui nad seda eelistavad; toonitab, et erilist tähelepanu tuleks pöörata eraldatud, varjupaika taotlevate laste emotsionaalsetele probleemidele ja vaimse tervise seisundile; kutsub liikmesriike üles töötama välja konkreetsed tervise- ja füsioloogiaprogrammid saatjata tüdrukutele, kes on naiste suguelundite moonutamise või mis tahes muu seksuaalvägivalla ohvrid;
13. palub liikmesriikidel tagada tüdrukute õigus haridusele ja hoida ära nende kahekordne häbimärgistamine;
14. rõhutab, et keskustes välismaalaste kinnipidamise tingimused ja eeskirjad on liikmesriikides erinevad, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles järgima selles valdkonnas põhilisi inimõigusi; palub liikmesriikidel tagada, et kinni peetavatel naistel oleks võimalik olla meestest eraldi kambrites, et anda neile piisavalt privaatsust, välja arvatud juhul, kui kõnealuste meeste puhul on tegemist pereliikmetega;
15. juhib tähelepanu asjaolule, et saatjata alaealisi koheldakse ELis ametivõimude poolt sageli kurjategijatena, kes on rikkunud immigratsiooniseadusi, mitte kui üksikisikuid, kellel on nende vanusest ja konkreetsest olukorrast tulenevad õigused;
16. kutsub liikmesriike üles tagama asjakohase inimjärelvalve, tagades varjupaikades piisava arvu naissoost töötajaid, sealhulgas tõlke, et pakkuda noortele tüdrukutele sobivat sootundlikku keskkonda ning sotsiaalset, psühholoogilist ja meditsiinilist tuge; rõhutab, et töötajad peavad saama pidevat koolitust ja korrapäraselt uut teavet kõikide õigusaktide kohta, mis puudutavad alaealisi;
17. palub, et liikmesriigid valiksid mentoreid, nõustajaid ja abistajaid soo alusel, lähtudes eeldusest, et naissoost alaealised suhtlevad mõnes küsimuses naissoost töötajaga lihtsamini;
18. kutsub liikmesriike üles kehtestama kohustusliku soospetsiifilise koolituse töötajatele, kes saatjata alaealisi varjupaikades vastu võtavad, samuti saatjata alaealiste intervjuerijatele, otsuste langetajatele ja seadusjärgsetele esindajatele, ning tagama, et liikmesriikide politsei ja õigusorganite töötajad läbiksid korrapäraselt soospetsiifilisi koolitusi;
19. palub komisjonil ja liikmesriikidel töötada välja ja rakendada erimeetmeid rasedate

alaealiste või väikelastega alaealiste jaoks, hõlmates psühholoogilist ja meditsiinilist tuge ning päevahoolduse asutusi; nõuab ka, et varjupaiku kohandataks vastavalt nende erivajadustele raseduse ajal ja eelkõige pärast rasedust;

20. kutsub komisjoni üles esitama koostöös Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudiga saatjata alaealiste järgmise tegevuskava osana sootundlikkuse ühtlustatud miinimumstandardid, tuginedes olemasolevatele parimatele tavadele;
21. kutsub liikmesriike üles koostama mitmes keeles soolisi erisusi ja laste vajadusi arvestavaid brošüüre, et teavitada alaealisi nende õigustest ja kohustustest varjupaiga taotlejatena, kaasa arvatud soopõhise tagakiusamise eri vormidest, mis on tunnustatud varjupaiga taotlemise alusena;
22. kutsub liikmesriike üles kaaluma sooga seotud varjupaigataotluste käsitlemist prioriteetsetena, et pakkuda kaitset tüdrukutele, kes on pärit kolmandatest riikidest, kus valitsev poliitiline olukord on eriti ebastabiilne ning kus tüdrukuid diskrimineeritakse ja kus nad kannatavad mitmesuguse vägivalda all, näiteks sundabielud, seksuaalvägivald ja naiste suguelundite moonutamine;
23. juhhib tähelepanu asjaolule, et ühtegi riiki ei saa pidada ohutuks, kui tegemist on soopõhise tagakiusamisega, ja palub liikmesriikidel seda arvesse võtta;
24. kutsub komisjoni üles pöörama erilist tähelepanu Põhja-Aafrika riikidest pärit saatjata tüdrukute olukorrale; märgib, et Lõuna-Euroopas paiknevad liikmesriigid seisavad araabia kevade sündmuste tõttu silmitsi märkimisväärse sissevooluga ning peavad seepärast saama ELilt vajalikku toetust, et selle olukorraga nõuetekohaselt toime tulla;
25. palub, et komisjon võtaks laienemisabi osana kasutusele potentsiaalset haavatavatele rühmadele suunatud ennetusmeetmed, rahastades kaitseprogramme, mis on mõeldud saatjata lapsohvritele nende ees seisvate ohtude kontekstis.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	29.5.2013
Lõpphääletuse tulemus	+: 25 -: 0 0: 5
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Regina Bastos, Edit Bauer, Marije Cornelissen, Edite Estrela, Iratxe García Pérez, Mikael Gustafsson, Mary Honeyball, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Barbara Matera, Elisabeth Morin-Chartier, Krisztina Morvai, Norica Nicolai, Siiri Oviir, Antonia Parvanova, Joanna Senyszyn, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Marc Tarabella, Marina Yannakoudakis, Anna Záborská
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Roberta Angelilli, Anne Delvaux, Rosa Estaràs Ferragut, Mariya Gabriel, Nicole Kiil-Nielsen, Katarína Neveďalová, Chrysoula Paliadeli, Antigoni Papadopoulou, Angelika Werthmann
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Martina Anderson